

ANADOLU
DİL VE EĞİTİM DERGİSİ
Anatolian Journal of Language and Education
(ANADEL/AJLE)

Geliş/Received: 06.10.2024 *Kabul/Accepted:* 31.12.2024
Makale Türü/Article Type: Derleme / Review

İlköğretim Dergisi'nde Türkçe Eğitimi ile İlgili Yayınlanan Makalelerin İncelenmesi
(1939-1966 Arası)*

*Sedat MADEN**

*Osman DEMİREL***

ÖZ

Bu araştırma, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 1939-1966 yılları arasında çıkarılan süreli yayınlardan biri olan İlköğretim Dergisi'nde yayımlanmış Türkçe eğitimi ile ilgili makaleleri incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada; dergilerin edebiyat, akademik ve kültürel açılarından önemini vurgulamak ve İlköğretim Dergisi'nde yapılan Türkçe eğitimi ile ilgili yayınları künye bilgileri, yazarları açısından sınıflandırmak hedeflenmiştir. Nitel araştırma modellerinden doküman analizi kullanılmak suretiyle ele alınan araştırmada dokümanlar, Ferit Ragıp Tuncor Bakanlık Arşiv ve Dokümantasyon Kütüphanesi'nden temin edilmiş ve betimsel analize tabi tutulmuştur. Analiz sonucunda, Türkçe öğretimiyle doğrudan ilgili 114 makaleye ulaşılmıştır. Daha sonra elde edilen veriler araştırmacılar ile bir alan uzmanının görüşleri doğrultusunda yazar adı, makale adı ve yayım yılı şeklinde sınıflandırılmış, tablo hâline dönüştürülmüş ve yorumlanmıştır. Sonuç olarak, makalelerin okuma-yazma, ana dili öğretimi, öğretim programları ve ders kitapları gibi konular üzerine yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Ayrıca çalışmada İlköğretim Dergisi'nde Türkçe eğitimi alanında yayımlanan makaleler tek bir cilt hâline getirilebilir, akademisyenlere ve araştırmacılara faydalanmaları üzere sunulabilir şeklinde önerilerde de bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: İlköğretim Dergisi, Türkçe, Türkçe öğretimi.

An Review of Articles Published in the Journal of Elementary Education on Turkish Education (Between 1939-1966)

ABSTRACT

This research was conducted to review the articles related to Turkish language education published in Journal of Elementary Education, one of the periodicals published by the Ministry of National Education between 1939 and 1966. The aim of the study is to emphasise the importance of journals in terms of literature, academic and cultural aspects and to classify the publications related to Turkish language education in Journal of Elementary Education in terms of their imprint information and authors. The documents were obtained from Ferit Ragıp Tuncor Ministry Archive and Documentation Library and subjected to descriptive analysis. As a result of the analysis, 114 articles directly related to Turkish language teaching were reached. Then, the data obtained were categorised, tabulated and interpreted in the form of author name, article name and year of publication in line with the opinions of the researchers and a field expert. As a result, it was determined that the articles focused on subjects such as reading-writing, mother tongue teaching, teaching programmes and textbooks. In addition, the study also made suggestions that the articles published in the field of Turkish language teaching in the Journal of Elementary Education can be compiled into a single volume and presented to academics and researchers for their use.

Keywords: Journal of Elementary Education, Turkish, Turkish teaching.

Atf Bilgisi: Maden, S. & Demirel, O. (2024). İlköğretim Dergisi'nde Türkçe eğitimi ile ilgili yayınlanan makalelerin incelenmesi (1939-1966 Arası) *Anadolu Dil ve Eğitim Dergisi*, 2(2), 106-114. Doi: <https://10.5281/zenodo.14573107>

* Prof. Dr., Bayburt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, sedatmaden@bayburt.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8024-8182>

** Öğr. Gör., Gümüşhane Üniversitesi, TÖMER, osman.demirel@gumushane.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6783-5967>

Giriş

Dergiler, edebî veya akademik kapsama sahip, bireylerin sosyal yaşamına katkıda bulunan ve bu yönüyle toplum içerisinde yaşayan bir varlık olma hüviyetini gösteren yazınsal bir araçtır. Aynı zamanda kültürel etkileşim aracı olan bu materyal, entelektüel toplumun hayata bakışını, eğitim seviyelerini ve kültürlerini yansıtan, toplumları yönlendiren basılı bir materyal olma görevini üstlenmektedir (Maden ve Avşar, 2022). Bu bakış açısı ile konuya bakıldığında eğitim alanında hizmet veren dergilerin hem tarihi gün yüzüne çıkartma hem de gelecek açısından bir rehber olma gibi özelliği görülecektir (İstek, 2019). Türkiye Cumhuriyeti'nde de eğitim programlarının tartışılması, eğitime dair sorunların dile getirilmesi ve çözüm önerileri sunulması amacıyla yayımlanan dergiler olmuştur. Bu dergilerden bazıları şunlardır:

Bilgi, Eğitim Hareketleri, Fikirler, Hayat, İlköğretim, Pedagoji Cemiyeti Dergisi, Tedrisat Mecmuası, Terbiye, Türk Dili, Türk Dili Belleten, Varlık, Ülkücü Öğretmen, Yeni Kültür, Okul ve Öğretmen, Köy ve Eğitim bunlardan bazılarıdır. Yukarıda ismi geçen dergilerden biri de İlköğretim Dergisi'dir. İlköğretim Dergisi, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 1939-1966 yılları arasında çıkarılan, toplamda 540 sayı yapan ve tüm sayıları 31 ciltte toplanan 3848 makaleden oluşan bir dergidir (Güçlü, 2014). 27 yıl yayın hayatına devam eden bir dergi olarak düşünüldüğünde eğitim camiasına bu süreç içerisinde yön vermiş, sorunları dile getirmiş ve bu sorunlara dair çözüm önerileri sunmuş bir süreli yayın olduğu söylenebilir.

İlköğretim Dergisi'nin amacını dönemin Millî Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel derginin 6. cilt 101. sayısında şu sözlerle açıklamıştır:

“Türk maarifinin ilköğretim alanında vazife almış eğitimci ve öğretmen arkadaşlarının faydalanması için vekilliğimizin çıkardığı İlköğretim Dergisi bu sayı ile altıncı cildine başlıyor... Talebelerinden önce kendilerini yetiştirme hususunda çektikleri zahmete ve verdikleri emeğe kolaylık verici hizmette bulunmayı başlıca vazifem sayıyorum. Okutucuların her şeyden önce okuyucu olması zaruridir. Hoca, okutmadan önce okuyandır. Şimdiye kadar 5 cildi çıkmış olan İlköğretim'in yan yana dizilmiş kaplı kitaplarını her eğitimci ve öğretmenin kütüphanesinde bulundurmasını ve başları sıkıştıkça onun sahifelerinden faydalanmalarını bir kere daha tavsiye ederim” (Yücel, 1942, s.1288).

Bu bağlamda ele alınan derginin eğitimin her alanında hizmet etmiş araştırmacılara, eğitimcilere ve öğretmenlere fayda sağlamak amacıyla çıkarılmış bir dergi olduğu söylenebilir. Yapılan alanyazın taramasından hareketle benzer çalışmaların varlığı gözlenmiştir. Güçlü (2014), İlköğretim Dergisi'nde yayımlanan fen ve matematik öğretimi ile ilgili makaleleri incelemiş, fen bilgisinin çeşitli konularıyla ilgili 24 adet, matematik eğitimi ile ilgili 28 adet makaleye ulaşmıştır. Yine Güçlü (2016), Yeni Okul Dergisi'ni değerlendirdiği çalışmada ise derginin dört yıl boyunca neşredildiği, Türkçe eğitimi ile ilgili makalelere yer verildiği ve yer alan makalelerde Amerikan etkisinin hissedildiği sonucuna ulaşmıştır. Maden ve Avşar (2022), Pedagoji Cemiyeti Dergisi'nin dil eğitimi özel sayısını incelemişler ve ilk sayısını 1964 yılında yaptığını, 9 yazara ait 10 adet makaleye ulaşıldığını belirtmişlerdir. Buradan hareketle İlköğretim Dergisi'nde Türkçe eğitimi ile ilgili yer alan makalelerin betimsel analizinin yapılmadığı görülmüş ve alanyazındaki bu boşluğu doldurmak için çalışmanın yapılmasına karar verilmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, İlköğretim Dergisi'nde yayımlanan Türkçe öğretimi ile ilgili makaleleri belirlemek ve çeşitli yönleri ile incelemek amaçlanmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmada nitel araştırma modellerinden doküman analizi kullanılmıştır. Doküman analizi, nitel araştırma sürecinde araştırmacının gözlem veya görüşme yoluyla elde ettiği verilere farklı bir bakış açısı sunmak ve elde edilen verileri desteklemek amacıyla tercih edilen bir teknik olma hüviyetini taşımaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

İnceleme Nesnesi

Araştırmanın inceleme nesnesini 1939 ile 1966 yılları arasında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan İlköğretim Dergisi'nde yer alan Türkçe eğitimi ile ilgili 114 makale oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Veriler, Ferit Ragıp Tuncor Bakanlık Arşiv ve Dokümantasyon Kütüphanesi'nden alınarak doküman analizine tabi tutulmuş ve betimsel analiz ile tetkik edilmiştir. Betimsel analiz, araştırmada kullanılacak olan problemin net olarak ortaya konulması, elde edilecek verilerin hangi şekilde analiz edileceğinin belirlenmesi ve verilerin yorumlanmasına yönelik sistemli bir yaklaşımın tümü olarak tanımlanabilmektedir (Ültay vd., 2021). Yapılan analizden sonra elde edilen veriler araştırmacılar ile bir alan uzmanının görüşleri doğrultusunda yazar adı, makale adı ve yayım yılı şeklinde sınıflandırılmış, tablo hâline dönüştürülmüş ve yorumlanmıştır.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada, Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi'nde belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergede Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler başlığı altında açıklanan eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Bulgular

İlköğretim Dergisi'nde yayınlanmış Türkçe eğitimi ile doğrudan ilişkili toplam 114 adet makale tespit edilmiştir. Konuyla ilgili makaleler bulgular bölümünde tablolaştırılmış ve yorumlanmıştır.

İlköğretim Dergisi'nde yer alan okuma ve yazma eğitimi ile ilgili makalelere dair bilgiler aşağıda sunulmuştur:

Tablo 1. İlköğretim Dergisi'nde yer alan okuma ve yazma eğitimi ile ilgili makaleler

1.	Refik Durlu	Okuma Öğretimi II	?
2.	Orhan Dikmen	Serbest Tahrir ve Çocuk Yazıları	49. Sayı Yıl (-)
3.	Sadık Ciner	İlkokullarda Okumanın Değeri ve Bir Talebe Kütüphanesinin Kuruluşu	81. Sayı Yıl (-)
4.	Hikmet Gökten	Okuma ve Anlama	86. Sayı Yıl (-)
5.	Hüsnü Çırıklı	Okuma Tekniği	92. Sayı Yıl (-)
6.	H. Refet Tanışık	Bizde Okuma Öğretimi Tarihçesine Bir Bakış	1939
7.	M. Rauf İnan	Kitap ve Okuma	1939
8.	?	İlk Okuma ve Yazma Öğretimi	1939
9.	?	Okullarda Yazı Dersleri	1939
10.	İsmail Hakkı Baltacıoğlu	Nasıl Okumalı	1940

11. Hikmet Bozkurt	Okumada Dikkat Edilecek Noktalar	1941
12. Ahmet Kutsi Tecer	Tahrir Dersi	1942
13. Hüseyin Cırtlı	Okuma İle İmlanın Münasebeti	1943
14. Fuat Baymür	Okuma Hadisesin Tahlili	1943
15. Fuat Baymur	Okuma Metodumuzu Islah Etmeliyiz I	1943
16. Refik Durlu	Okuma Öğretimi I.	1944
17. Fuat Baymür	Okuma Metodumuzu Islah Etmeliyiz II	1944
18. Advie Öktem	Bir İlk Okuma ve Yazma Tecrübesi	1944
19. Refik Durlu	Okuma Öğretimi III	1944
20. Refik Durlu	Okuma Öğretimi IV	1944
21. Hamiyet Erim	Bir Okuma Yazma ve Yazma Denemesi	1945
22. Hâlis Tüzüngüç	İkinci Sınıfta, Yaşanmış ve Gözlenmiş Olaylarla İlgili Serbest Tahrir ve Tatbikat Örneği	1945
23. Ali Yalçınöz	İlkokullarda Ders Kitapları Dışında Öğrencileri Okumaya Alıştırma Problemi	1946
24. M. Barutçuğlu	Çocuklarda Okuma Zevkini Nasıl Geliştirmeli	1950
25. Fazıl Bengisu	Okuma Öğretimi	1952
26. H. Aytuna	Yeni Bir Okuma Parçası Nasıl İşlenmelidir	1952
27. Nuri Arısoy	Yaratıcı Öğretmene Has Bir Okuma Dersi	1953
28. Dursun Dereli	Birinci Sınıfta İlk Okuma ve Yazmanın Uygulanışı	1953
29. Hasan Tan	Okullarda Ferdileştirilmiş Okuma Programı	1954
30. İzzettin Alıcıgüzel	Okuma ve Okumada Sürat Kazanmanın Önemi	1954
31. Cavit Bıbaşoğlu	Okuma Çağının Başlangıcı Meselesi	1954
32. Enver Naci Gökşen	Çocuğa Okuma İhtiyacı Kazandırmak	1956
33. Hasan Latif Sarıyüce	İkinci Devre Türkçe Dersinde Okuma Kitaplarında Nasıl Faydalanalım?	1957
34. Hüseyin Nihad Erer	Okuma Korkusu	1957
35. Azmi Osman Aydınürk	Okumanın Şahsiyet Tekamülündeki ve Hayatımızdaki Rolü	1959
36. Şahap Okuturlar	Okuma Yazma Üzerine Bir Deneme	1961
37. Cevdet Ekemen	Okuma Yazma Okulları	1961
38. İnci Ekemen	Okuma Üzerine	1961
39. Emin Özdemir	Amerika'da Çocuklar İçin Okuma Materyalleri	1962
40. Turhan Oğuzkan	İlk Okuma Yazma Öğretimine Ordudaki Denemenin Getirdiği Işık	1962
41. Durmuş Morkaya	Doğru ve Güzel Okuma	1962
42. Muzaffer Önal	Okur Yazar Olmak	1962
43. Yaşar Göker	Okuma Eğitiminin Psikolojik Dayanakları	1962
44. Yaşar Göker	Okuma Öğretiminde Yanılmalar	1962
45. Kemal Demiray	Çocuklarda Okuma Arzusunun Geliştirilmesi	1962
46. A. Ferhan Özden	Okumaya Etki Yapan Çeşitli Faktörler	1962
47. ?	Okuma Öğretiminde Usullerinizi Çeşitlendirin	1962
48. ?	Solaklık ve Okuma Başarısı	1963
49. H.Refet Tanışık	Birinci Sınıf ve İlk Okuma-Yazma Öğretimi	1964
50. Emin Özdemir	Çocuklar İçin Yazmak	1964
51. Yaşar Göker	Çocukların Okumaya Hazırlık Derecesini Ölçme	1966
52. Ömer Harıt	İlkokullarda Söz ve Yazı İle Anlatımın Uygulanması ve Geliştirilmesi	1966

53. ?	Kindergarden Eğitimi ve İlkokul Birinci Sınıf Okuması	1966
54. Tevfik Zehni	Bir Tahrir Dersini Nasıl Uyguladım	1966
55. Ömer Harıt	İlkokullarda Okuma Dersleri ve Uygulanması	1966

Tablo 1’de görüleceği üzere, İlköğretim Dergisi’nde Türkçe öğretiminin temel öğrenme alanlarından olan okuma ve yazma ile ilgili 55 makale yayımlanmıştır. Tabloya göre, belirlenen makalelerin okuma öğretimi, tahrir dersleri ve okuma metodu gibi konularda yoğunlaştığı görülmektedir. Bunların yanında bu alandaki ilk makalenin 1939, son makalenin ise 1966 yılında yayımlandığı tespit edilmiştir.

İlköğretim Dergisi’nde ana dili ve alfabe öğretimi ile ilgili yer alan makalelere dair bilgiler aşağıda sunulmuştur:

Tablo 2. İlköğretim Dergisi’nde ana dili ve alfabe öğretimi ile ilgili yer alan makaleler

1. Mustafa Nihat Özön	Ana Dili Öğretimi-1	1941
2. Mustafa Nihat Özön	Ana Dili Öğretimi-2	1942
3. Kemal Demiray	Köy Okulunda Ana Dil Öğretimi	1942
4. Advıye Ötkem	Cümle metodu Uygulanmış Birinci Sınıfta Cümlelerin Kelimelere Bölünüşü	1946
5. Cemallettin Yelbaşı	Uygulanmış Alfabe Öğretimi	1952
6. İzzet Öz	Normal Bir Alfabe Öğretimi Deneme Dersi	1952
7. Mustafa Güneri	Çocuklarımıza Güzel ve İşlek Bir El Yazısını Nasıl Kazandırabiliriz	1953
8. İsmail Özgüven	İlk Okuma ve Yazma Öğretimine Büyük Harflerle mi, Günlük Hayatta Olduğu Gibi Küçük ve Büyük Harfle mi Başlamalı?	1954
9. ?	Uygulanmış Bir Alfabe Dersi ve Düşündürdükleri	1954
10. Fazıl S. Kılıçay	İlkokullarda Yazı Öğretimi Esasları	1955
11. Necati Öner	Birinci Sınıflarda İlk Okuma ve Yazma Normal Harflerde Başlama İşı	1957
12. Şaban Sunar	İlk Okuma Yazmada Küçük Harfler	1959
13. Ali Nebat	Dil Üzerine	1960
14. Zekiye Gülsen	Ana Dilimizi Nasıl Öğretelim?	1964
15. Güner Demiray	Cümlelerin Bütünsel Öğretimi	1965
16. Güner Demiray	Alfabe Öğretiminde Çözümleme	1965
17. Güner Demiray	Harflerin Kavratılması ve Cümlelere Geçiş	1965
18. Hüseyin Aytaç	Karma Harflerle İlk Okuma Yazma Eğitimi	1965

Tablo 2’de görüleceği üzere, İlköğretim Dergisi’nde yayımlanan ana dili öğretimi ile ilgili 18 makaleye ulaşılmıştır. Tabloya göre ulaşılan makalelerin okuma- yazma öğretimi ve ana dili öğretimi

konuları üzerine yoğunlaştığı görülmektedir. Konu ile ilgili ilk yayımlanan makalenin 1941, son makalenin ise 1965 yılında yayımlandığı bulgulanmıştır.

İlköğretim Dergisi'nde Türkçe öğretim programı ve ders kitapları ile ilgili yayınlanan makalelere dair bilgiler aşağıda sunulmuştur:

Tablo 3. *İlköğretim Dergisi'nde Türkçe öğretim programı ve ders kitapları ile ilgili yayınlanan makaleler*

1.	Osman Şahintaş	Türkçe Dersleri ve İlkokulların II. Devresinde Türkçe Kitapları	1954
2.	Osman Şahintaş	Türkçe Dersleri ve İlkokulların II. Devresinde Türkçe Kitapları	1954
3.	H. Refet Tanışık	İlköğretim Taslak Programa Göre Türkçe Dersi I	1956
4.	Hasan Latif Sarıyüce	İkinci Devre Türkçe Derslerinde Okuma Kitaplarından Nasıl Faydalanalım	1958
5.	H. Refet Tanışık	İlkokulda Taslak Programa Göre Türkçe Dersi II	1965
6.	H. Refet Tanışık	İlkokul Taslak Programa Göre Planlama Etkinliği	1965
7.	Nail Tan	İlkokul Program Taslağının Türkçe Bölümünün Düşündürdükleri	1966
8.	Satı Erişen	İlkokul Program Taslağında Türkçe	1966

Tablo 3'te görüleceği üzere Türkçe öğretim programları ve Türkçe ders kitapları ile ilgili 8 makaleye ulaşılmıştır. Tabloya göre ulaşılan makalelerin İlköğretim Taslak Programı ve Türkçe kitapları üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Konu ile ilgili ilk yayımlanan makalenin 1954, son makalenin ise 1966 yılında yayımlandığı bulgulanmıştır.

İlköğretim Dergisi'nde yayınlanan Türkçe dil bilgisi ile ilgili makalelere dair bilgiler aşağıda sunulmuştur:

Tablo 4. *İlköğretim Dergisi'nde yayınlanan Türkçe dil bilgisi ile ilgili makaleler*

1.	Muammer Altundirek	Dil Bilgisi Öğretiminin Esasları	1947
2.	Talat Gün	Cümle İçi İşaretlemeleri	1956
3.	İ. Zeki Burdurlu	İlkokullarda Dil Bilgisi Çalışmaları	1962
4.	Mustafa Sarıkaya	İmla Öğretiminde Diktenin Yeri	1962
5.	Durmuş Morkaya	Sözlüklerimizi Nasıl Kullanalım	1965
6.	Talat Gün	Cümle ve Cümle Sonu İşaretlemeleri	1965
7.	Talat Gün	Cümleye Göre Noktalama Konuşma Yazıları	1965
8.	H. Fethi Gözler	İmla Kılavuzu Hakkında	1966

Tablo 4'te görüleceği üzere İlköğretim Dergisi'nde yayınlanan Türkçe dil bilgisi ile ilgili 8 makaleye ulaşılmıştır. Tabloya göre ulaşılan makalelerin sözlük kullanımı, imla öğretimi ve noktalama işaretleri konuları üzerine yoğunlaştığı görülmektedir. Konu ile ilgili ilk yayımlanan makalenin 1947, son makalenin ise 1965 yılında yayımlandığı tespit edilmiştir.

İlköğretim Dergisi'nde yer alan Türkçe eğitimi ile ilgili diğer makalelere dair bilgiler aşağıda sunulmuştur:

Tablo 5. *İlköğretim Dergisi'nde yer alan Türkçe eğitimi ile ilgili diğer makaleler*

1.	A. Rıza Ülgen	Türkçe Öğretiminde Yardımcı Faaliyetler I	1940
2.	Şükrü Saraçoğlu	2. Maarif Şûrası Açılış Nutku	1942
3.	Adnan Ötüken	Okul Kitapları	1945
4.	Remzi Özyürek	Sınıflarda Kütüphane Çizelgeleri	1946
5.	Vasfiye Özköy	Öğretmenin Önemli Vasıfları ve Türkçe Öğretiminde Rehberlik Edecek Bazı Esaslar	1949

6.	Cavit Bibaşıoğlu	Türkçe Çocuk Edebiyatı ve Öğretmen	1954
7.	M. Nihat Özön	Kelime Haznesi	1954
8.	A. Ferhan Oğuzkan	Dinlemesini Bilmek I	1956
9.	Aziz Berker	Türkiye’de Çocuk Kütüphaneleri	1957
10.	Vedide Baha Pars	Çocuk Kitapları Haftasında Çocuklarla Hasbihâl	1957
11.	Ali Kiraz	Çocuk Kitaplarının Seçilişinde Gözetilecek Madde ve Muhteva Özellikleri	1957
12.	Süleyman Kazmaz	Çocuk Edebiyatı ve Tefvik Fikret	1958
13.	Enver Naci Gökşen	Çocuk İçin Zararlı ve Faydalı Yayınlar	1959
14.	Azmi Osman Aydıntürk	Kitap Sevgisi ve Çocuk Kitapları	1959
15.	Besim Alpaslan	Çocuk Kütüphaneleri	1960
16.	Mustafa Nihat Özön	Kelime Hazinesinin Geliştirilmesi	1962
17.	Nilüfer Norman	Çocuk ve Kitapları	1962
18.	Ferhan Oğuzkan	Güzel Konuşma	1962
19.	Abdulkadir Şalgır	Okul Kütüphaneleri	1962
20.	Nilüfer Norman	Değişik Yaşlar İçin Değişik Kitaplar	1962
21.	Emin Özdemir	Çocuklar İçin Yazmak	1964
22.	Refik Durlu	Okuma Üzerine	1964
23.	A. Ferhan Oğuzkan	Dinlemesini Bilmek II	1965
24.	Refik Durlu	Konuşma Eğitimi	1965
25.	A. Rıza Ülgen	Türkçe Öğretiminde Yardımcı Faaliyetler II	45. sayı yıl (-)

Tablo 5’te görüleceği üzere Türkçe eğitimi ile ilgili farklı konular altında yayımlanmış 25 adet makaleye ulaşılmıştır. Tabloya göre ulaşılan makalelerin okul kitapları ve okul kütüphaneleri üzerinde yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Konu ile ilgili yayımlanan ilk makalenin 1940, son makalenin ise 1965 yılında yayımlandığı bulgulanmıştır.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Sürelî yayınlar, bilim, eğitim ve kültür materyalleri niteliğiyle hem toplumu hem de hitap ettiği kitleyi bilinçlendirmede büyük rol oynar. Özellikle de eğitim programlarının tartışılması, eğitime dair sorunların dile getirilmesi ve çözüm önerileri sunulması amacıyla dergilerin rolü önemlidir. Bu bağlamda, eğitim alanında yayınlanmış dergiler eğitimci ve öğretmenlerin başucu kitabı hüviyeti kazanmaktadır. Araştırma çerçevesinde ele alınan İlköğretim Dergisi’de bu materyallerden biridir. 1939 ile 1966 yılları arasında Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde belirli bir süre çıkarılan dergide Türkçe öğretimi ile doğrudan ilgili 114 adet makale tespit edilmiştir.

İlköğretim Dergisi’nde Türkçe öğretiminde okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesi üzerine 55 makalenin yayımlandığı belirlenmiştir. Makalelerin konu dağılımına bakıldığında okuma öğretimi, tahrir dersleri ve okuma metodu gibi alanlarda yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Diğer bir konu alanı olan ana dili ve alfabe öğretimi ile ilgili erişilebilen makalelere bakıldığında 18 adet makale olduğu görülmüş ve konu dağılımlarına bakıldığında okuma-yazma öğretimi, ana dili öğretimi konuları üzerine yoğunlaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Türkçe öğretim programları ve Türkçe ders kitapları ile ilgili ise 8 adet makalenin yayımlandığı, İlköğretim Türkçe Taslak Programı ve Türkçe kitapları üzerinde yoğunlaştığı da bulgular arasındadır. Türkçe dil bilgisi ile ilgili yayımlanan makalelerin sayısının 8 olduğu ve sözlük kullanımı, imla öğretimi ve noktalama işaretlerinin daha çok tercih edildiği bulgulanmıştır. Türkçe eğitimi ile ilgili farklı konular altında yayımlanmış ve araştırmada diğer başlığı adı altında sınıflandırılmış 25 makale tespit edilmiştir.

Bu makalelerin büyük bir çoğunluğun okul kitapları ve okul kütüphaneleri üzerinde yapılandırıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlardan hareketle okuma ve yazma eğitimi üzerine yazılan makalelerin sayıca daha fazla olduğu görülmüştür. Dil bilgisi, dinleme ve konuşma becerilerine ise daha az yer verildiği de sonuçlar arasındadır.

Alanyazına bakıldığında, Karagöz ve Koç (2019), Ana Dili Eğitimi Dergisi'nde yayınlanan makaleleri inceledikleri çalışmada, 251 makalenin yayınlandığı ve yayım dilinin çoğunlukla Türkçe olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Şeker (2020) tarafından yapılan Ana Dili Eğitimi Dergisi'nde yayınlanan makalelerin anahtar kelimelerinin incelendiği çalışmada dil bilgisi öğretimi, metin çözümleme gibi anahtar kelimelerin yoğunlukta olduğu belirtilmiştir. Bu da araştırmada tespit edilen okuma ve yazma eğitimi üzerine yazılan makalelerin sayıca fazla olmasını destekler nitelikte bir sonuçtur. Batur vd., (2022) Milli Eğitim Dergisi'nde 2006 ile 2020 yılları arasında yayımlanmış, Türkçe eğitimi alanındaki makalelerin bibliyometrik olarak incelenmesini konu alan çalışmada 136 adet makaleye ulaşılmıştır. Dergilerde en fazla yazma eğitimi alanında makale yayınlandığına dair sonuçlar ele alınan araştırma ile benzerlik göstermektedir. Yukarıda ele alınan dergilerin sadece Türkçe eğitimi alanına hizmet eden ve yayına başlama yıllarının günümüze yakın olduğu düşünüldüğünde bu sayıların İlköğretim Dergisi'ne oranla fazla olması da beklenen bir durumdur. Sonuç olarak, Türkçe eğitimi ile doğrudan ilgili toplamda 114 adet makaleye ulaşılmıştır. Makalelerde ele alınan konulara bakıldığında okuma ve yazma eğitimi üzerine yazılan makalelerin sayıca daha fazla olduğu görülmektedir. Dil bilgisi, dinleme ve konuşma becerilerine ise daha az yer verilmiştir.

Araştırma sonuçlarından hareketle şu öneride bulunulabilir:

1939-1966 yılları arasında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından çıkarılan İlköğretim Dergisi'nde Türkçe eğitimiyle ilgili yayımlanan makaleler tek bir cilt hâline getirilebilir ve alanda hâlihazırda görev yapan eğitimcilere, akademisyenlere ve araştırmacılara faydalanmaları üzere sunulabilir.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada, Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi'nde belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergede *Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler* başlığı altında açıklanan eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Yazarların Katkı Oranı

Araştırmaya yazarlar eşit oranda katkı sağlamıştır.

Çıkar Çatışması

Araştırmada çıkar çatışmasına sebebiyet verebilecek bir durum söz konusu değildir.

Kaynakça

- Batur, Z., Özdil, Ş., & Özcan, H. Z. (2022). Millî Eğitim Dergisinde yayımlanan makalelerin Türkçe eğitimi açısından bibliyometrik analizi. *Milli Eğitim Dergisi*, 51(234), 1591-1612. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.860666>
- Güçlü, M. (2014). İlköğretim dergisinin Türk eğitim tarihindeki yeri ve önemi (1939-1966). *Electronic Turkish Studies*, 9(1), 209-209.
- Güçlü, M. (2016). Yeni okul dergisinin ele aldığı eğitim sorunları açısından değerlendirilmesi. *NHBV Üniversitesi SBE Dergisi*, 6(2), 68-85.
- İstek, A. (2019). *Eğitim hareketleri dergisinde değerler eğitimi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Akdeniz Üniversitesi.
- Karagöz, B. ve Koç A. İ. (2019). Ana dili eğitimi dergisinde yayımlanan makalelerin bibliyometrik analizi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(2), 419-435.
- Maden, S. & Avşar, A. (2022). Süreli yayınlarda Türkçe öğretimi: Pedagoji Cemiyeti Dergisi dil eğitimi özel sayısı. S. Maden (Ed.) *Türkçe eğitimi ile ilgili güncel araştırmalar 1* içinde, 223-250. Hiper yayın.
- Şeker, Z. C. (2020). Ana Dili Eğitimi Dergisi'nde yayımlanan makalelerin anahtar kelimeleri üzerine betimsel bir analiz. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(3), 797-811.
- Ültay, E., Akyurt, H., & Ültay, N. (2021). Sosyal bilimlerde betimsel içerik analizi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (10), 188- 201.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2021). *Sosyal Bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yücel, H. A. (1942). 6. Cilt ön sözü. *İlköğretim Dergisi* 6, 1288.